

Sygn. akt : II AKa 227/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 czerwca 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Beata Basiura
Sędziowie	SSA Elżbieta Mieszkańska SSA Grażyna Wilk (spr.)
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale Prokuratora Prok. Apel. Krzysztofa Błacha

po rozpoznaniu w dniu 28 czerwca 2012 r. sprawy

wnioskodawców **Z. B. i R. B.**

- w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia -

na skutek apelacji prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 9 marca 2012 r.

sygn. akt. II Ko 20/10

1. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 w ten sposób, że zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Z. B. i R. B. ustawowe odsetki liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku od kwot orzeczonych tytułem zadośćuczynienia i odszkodowania;
2. w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;
3. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt. II AKa 227/12

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Częstochowie w sprawie sygn. akt. II Ko 20/10 wyrokiem z dnia 9 marca 2012 roku, na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. z 23.02.1991 roku z późniejszymi zmianami znowelizowanej ustawą z dnia 19 września 2007 roku (Dz. U. z dnia 18.10.2007 roku) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców Z. B. i R. B. kwoty po 8.000 złotych tytułem zadośćuczynienia i kwoty po 3.000 złotych tytułem odszkodowania za internowanie

w okresie od 13 grudnia 1981 roku do 3 kwietnia 1982 roku. W pozostałej części wniosek oddalił oraz orzekł w przedmiocie kosztów postępowania.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie wniósł prokurator zaskarżając wyrok w całości.

Zarzucił wyrokowi:

- obrazę przepisów postępowania, mająca wpływ na treść orzeczenia, a to art. 167 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k., poprzez niewyjaśnienie wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących kwestii utraconego przez J. B. wynagrodzenia z powodu internowania go w okresie od 13 grudnia 1981 roku do 3 kwietnia 1982 roku,
- obrazę przepisów postępowania, mająca wpływ na treść orzeczenia, a to art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. poprzez zaniechanie przedstawienia w pisemnym uzasadnieniu wyroku wszystkich przyjętych ustaleń dotyczących odszkodowania zasądzonego na rzecz wnioskodawców Z. B. i R. B..

Podnosząc te zarzuty wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny w Katowicach rozpoznając niniejszą sprawę stwierdził co następuje:

Apelacja prokuratora zasadna jest w zakresie w jakim wnosi o zmianę wyroku i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Z. B. i R. B. ustawowych odsetek licząc od dnia prawomocności wyroku.

Nie ulega bowiem wątpliwości, że w sprawach o roszczenia przewidziane w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149) sąd, uwzględniając wniosek, zasądza od Skarbu Państwa odszkodowanie i zadośćuczynienie wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia zasądzającego tę należność (por. Uchwała SN z dnia 10.12.1991 roku IKZP 35/91 OSNKW 1992/3-4/26). Jako, że roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie o których mowa w art. 8 cytowanej ustawy mają charakter cywilnoprawny Sąd zasądzając odszkodowanie lub zadośćuczynienie, o których mowa w art. 8 cytowanej ustawy, zasądza odsetki za opóźnienie również wówczas, gdy wnioskodawca nie zgłosił takiego żądania (por. Uchwała SN z dnia 28.10.1993 roku IKZP 21/93 (OSNKW 1993/11-12/67)).

Kontrola odwoławcza nie wykazała natomiast sprzecznego z dyspozycją art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k. sporządzenia uzasadnienia skarżonego wyroku i jakkolwiek rację ma prokurator, że opis stanu faktycznego jest bardzo skrótowy, wprost lakoniczny, a ocena dowodów powierzchowna, i choć kontrola zaskarżonego orzeczenia jest utrudniona, to do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania może prowadzić jedynie taka wadliwość uzasadnienia, która uniemożliwia dokonanie merytorycznej jego kontroli, a więc weryfikacji ustaleń faktycznych i oceny dowodów. W realiach sprawy istnieje natomiast możliwość dokonania należytej kontroli orzeczenia, bowiem zebrane dowody pozwalają na rzetelne sprawdzenie trafności i prawidłowości kontrolowanego orzeczenia.

Co do pozostałych zarzutów, to zastrzeżenia prokuratury odnoszą się do rozstrzygnięcia w przedmiocie odszkodowania zasądzonego na rzecz Z. B. i R. B., bowiem w ocenie prokuratury Sąd Okręgowy w Częstochowie w sposób prawidłowy ustalił wysokość przyznanego wnioskodawcom zadośćuczynienia za doznaną przez J. B. krzywdę z powodu internowania go.

Odnosząc się do kwestii zasadności i wysokości przyznanego przez Sąd I instancji odszkodowania, to należy wskazać, że prokurator zarzucając obrazę

art. 167 k.p.k. i art. 366 § 1 k.p.k. podnosi, że Sąd I instancji nie wyjaśnił wszystkich istotnych okoliczności sprawy, dotyczących kwestii utraconego przez J. B. wynagrodzenia z powodu internowania go w okresie od 13 grudnia 1981 roku, do 3 kwietnia 1982 roku.

Przyznać należy rację prokuratorowi, że odszkodowanie o którym mowa w art. 8 cytowanej ustawy ma charakter cywilnoprawny, w związku z tym na tle regulacji wyrażonej w art. 6 k.c. poszkodowany winien udowodnić podstawę jak i wysokość zgłaszanego roszczenia. Z kolei sąd rozpoznający wniosek o odszkodowanie zgodnie z treścią art. 2 § 2 k.p.k. powinien w procedowaniu dążyć do tego, ażeby podstawę rozstrzygnięcia stanowiły prawdziwe ustalenia faktyczne tym niemniej wbrew temu co twierdzi prokurator na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie można ustalić czy J. B. otrzymał wynagrodzenie za okres internowania go. Wprawdzie nie ulega wątpliwości, że wśród dokumentów którymi dysponuje zakład pracy i które nadesłał Sądowi I instancji nie ma listy płac za 1982 rok, na której pobierane wynagrodzenie byłoby kwitowane przez J. B. (k-32,39), tym niemniej Sąd I instancji na tą okoliczność przesłuchał świadka J. S. (siostrę żony zmarłego J. B.), która w sposób jednoznaczny zeznała, że jest przekonana, iż „za okres internowania męża siostra nie pobierała żadnego wynagrodzenia”, jak też, że „nie zostało wypłacone również w późniejszym okresie”. Jednocześnie wskazała, że w okresie internowania Z. B. pracowała jako modystka i to było ich jedyne źródło utrzymania. Zeznania J. S. należy uznać za wiarygodne bowiem korespondują z dowodami z dokumentów nadesłanych przez zakład pracy jak też logiką wypadków i doświadczeniem życiowym. Bezspornym jest, że za 1982 roku, zakład pracy (... spółka z o.o.) nie dysponuje listą płac, natomiast taką listą płac dysponuje za rok 1981. Należy więc uznać, że gdyby istotnie wynagrodzenie za 1982 roku było wypłacane to zakład pracy taką listą by dysponował (nadesłał całość materiałów jakie posiada w sprawie J. B.). Za takim rozumowaniem przemawia też prawidłowa analiza karty wynagrodzeń za 1981 roku, która potwierdza, że J. B. otrzymał zmniejszone wynagrodzenie za grudzień 1981 roku (4.520 złotych) w porównaniu do wcześniejszego chociażby z października i listopada 1981 roku (6.481zł., 6.563 zł.). W związku z tym, że J. B. był internowany od 13 grudnia 1981 roku, tłumaczy to fakt, iż za grudzień otrzymał niższe wynagrodzenia za pracę.

Nie ulega więc wątpliwości, że na skutek internowania J. B. utracił możliwość zarobkowania, przez co jego rodzina cierpiała niedostatek i wymagała pomocy osób trzecich. Wynika to jednoznacznie z zeznań świadka J. S., która potwierdziła, że w okresie internowania pomagała siostrze materialnie i „niejednokrotnie zanosila jej jedzenie”. Tak więc szkoda będąca podstawą zasądzenia odszkodowania zaistniała i wynika bezpośrednio z faktu internowania J. B..

Odnosząc się natomiast do kwestii wysokości odszkodowania, to w pełni należy zgodzić się z prokuratorem, że zarówno w doktrynie jak i judykaturze przyjmuje się tzw. dyferencyjną metodę ustalania wysokości odszkodowania w myśl której szkoda materialna nie jest sumą utraconych zarobków, lecz różnicą pomiędzy hipotetycznym stanem majątkowym, jaki by istniał w sytuacji, gdyby wnioskodawca nie został pozbawiony wolności, a stanem rzeczywistym w chwili odzyskania wolności. Nie można jednakże wbrew temu co twierdzi prokurator uznać, że kwota 6.000 złotych zasądzona na rzecz wnioskodawców jest sumą utraconych przez J. B. zarobków. Porównując bowiem wysokość przyznanego odszkodowania 6.000 złotych za okres internowania J. B. od 13 grudnia 1981 roku do 3 kwietnia 1982 roku, a więc okres 3 miesięcy i 20 dni daje to kwotę po około 1.500 złotych za miesiąc. Natomiast analiza listy płac za 1981 roku wskazuje, że w okresie poprzedzającym internowanie J. B. otrzymywał wynagrodzenie za pracę około 6.500 złotych, co stanowiło dwukrotność najniższego wynagrodzenia za pracę. Zgodnie bowiem z Uchwałą nr 271 Rady Ministrów z dnia 18.12.1981 roku (M.P. 1981.33.293) w sprawie ustalania najniższych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w uspołecznionych zakładach pracy najniższe miesięczne wynagrodzenie w tym okresie wynosiło 3.300 złotych. Aktualnie minimalne wynagrodzenie za pracę od stycznia 2012 roku wynosi 1.500 złotych (por. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 roku Dz. U. 2011.192.1141

w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 roku), natomiast dwukrotność minimalnego wynagrodzenia daje kwotę 3.000 złotych, a więc kwota zasądzona przez Sąd I instancji odszkodowania 1.500 złotych za 1 miesiąc

internowania nie stanowi równowartości całego utraconego zarobku, uwzględnia także tę część, która przeznaczona byłaby na bieżące potrzeby rodziny i nie jest też kwotą wygórowaną.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji, wydatkami postępowania odwoławczego obciążając Skarb Państwa.